

کنترل کوکسیدیوز در گله های جوجه گوشتی

واحد تحقیق و توسعه شرکت خوراک دام و طیور زرین امران

کوکسیدیوز

عامل بیماری کوکسیدیوزیس (Coccidiosis) به وسیله گونه های مختلفی از *ایمریا (Eimeria)* ایجاد می شود. *ایمریا* یک نوع انگل تک یاخته با چرخه زندگی مستقیم است. کوکسیدیوها از طریق بلعیدن بستر آلوده و یا دان آلوده به اووسیت هاگدار، وارد دستگاه گوارش جوجه ها می شود. از نشانه های بالینی این بیماری در جوجه ها، اسهال موکوئیدی، اسهال خونی، کم آبی بدن، ژولیدگی پرها، بی حالی و کسل بودن می باشد.

■ راه های پیشگیری و درمان کوکسیدیوز

داروهای ضد کوکسیدیوز به طور معمول در جیره مرغ گوشتی و مرغ های مادر جوان که روی بستر پرورش می یابند، استفاده می شوند. برای پیشگیری از کوکسیدیوزیس، رعایت اصول بهداشتی در سالن پرورش، تهویه مناسب و جلوگیری از مرطوب شدن بستر جوجه ها، استفاده از داروهای ضد کوکسیدیوز در جیره غذایی و تعویض بستر و ضد عفونی آن باید انجام شود. تعدادی از داروهای ضد کوکسیدیوز و ترکیبات آنها و هم چنین مقدار مصرف آنها به شرح زیر می باشد:

آمپرو دیسول (آمپرو لیوم ۲۰٪): از دسته داروهای کوکسیدیواستات که هر گرم حاوی ۲۰۰ میلی گرم آمپرو لیوم می باشد. این دارو از طریق آب آشامیدنی یا خوراک تجویز می شود. میزان مصرف آمپرو دیسول در جوجه های گوشتی برای پیشگیری، ۱۰۰ گرم دارو را در ۳۰۰ لیتر آب آشامیدنی حل نموده و به مدت ۲-۱ هفته در اختیار طیور قرار می گیرد. برای درمان، ۱۰۰ گرم از دارو را در ۱۶۰-۸۰ لیتر آب آشامیدنی حل نموده و به مدت ۷-۵ روز در اختیار طیور قرار می دهند. آمپرو دیسول در ساشه های ۲۵۰ گرمی توسط شرکت "آزمایشگاه های تولیدی داروسازان ایران" عرضه می شود.

دی کلا سید (DICLACID): از دسته داروهای ضد کوکسیدیوز سنتتیک که به صورت پریمیکس گرانوله مورد استفاده قرار می گیرد. این دارو با مکانیسم اختلال در ساخت دیواره اووسیت، برای پیشگیری از کوکسیدوز ناشی از گونه های مختلف *ایمریا* مثل تنلا، نکاتریکس، اسرولینا، برونٹی، ماکزیم، میواتی در جوجه های گوشتی، نیمچه های جایگزین و بوقلمون ها مورد استفاده قرار می گیرد. جهت بروز اثرات کامل

این دارو بهتر است پرمیکس را ابتدا با ۵۰-۲۰ کیلوگرم خوراک کاملاً مخلوط نموده و سپس مخلوط حاصل با کل خوراک ترکیب گردد. موارد احتیاط در هنگام مصرف دیکلاسید شامل موارد زیر می باشد:

- از مصرف این دارو در طیور تخم گذار خودداری گردد.
 - بیش از دو دوره متوالی مصرف نشود.
 - هنگام شیوع ناگهانی بیماری از دیکلاسید استفاده نشود.
 - هنگام استفاده، از ماسک و دستکش استفاده شود.
 - به دلیل ساختمان مشابه با بایکوکس و به منظور جلوگیری از بروز مقاومت متقاطع در طیور از مصرف هم زمان در یک فارم خودداری گردد.
- مقدار مصرف دیکلاسید در جوجه های گوشتی، ۲۰۰ گرم در هر تن خوراک از یک روزگی تا ۵ روز قبل از کشتار می باشد. دیکلاسید محصول شرکت "تولید داروهای دامی ایران" بوده و در پاکت های سه لایه یک کیلوگرمی عرضه می گردد.

سایکواستات (روبنیدین هیدروکلراید): هر کیلوگرم سایکواستات حاوی ۶۶ گرم روبنیدین هیدروکلراید می باشد و محصولی ایده آل به منظور استفاده در برنامه های پاک سازی گله های طیور جهت پیشگیری از کوکسیدیوز تحت بالینی و بالینی می باشد. سایکواستات یک ضد کوکسیدیوز شیمیایی بسیار قوی جهت پیشگیری و کنترل گونه های مختلف بیماری زای آمیریا شامل آمیریا تنلا، آمیریا نکاتریکس، آمیریا برونٹی، آمیریا اسرولینا، آمیریا ماکسیما و آمیریا میواتی در جوجه های گوشتی، آمیریا آدنوئیدس، آمیریا مله اگریمیتیس و آمیریا گالوپاونیس در بوقلمون های گوشتی به کار می رود.

مقدار مصرف سایکواستات در جوجه های گوشتی، ۵۰۰ گرم در هر تن خوراک از یک روزگی تا ۵ روز قبل از کشتار می باشد. این محصول در کیسه های چند لایه آلومینیومی ۵ و ۲۰ کیلوگرمی عرضه می شود. نکات قابل توجه در هنگام مصرف سایکواستات در جیره طیور شامل موارد زیر می باشد:

- این ترکیب را نباید به طور هم زمان با سایر ترکیبات ضد کوکسیدیوز استفاده کرد و یا با آنها مخلوط نمود.
- سایکواستات، کاربردی ترین ضد کوکسیدیوز در تمام طول سال می باشد.
- به منظور حفظ بهداشت محیط زیست آبزیان و جلوگیری از عوارض جانبی محتمل، از وارد نمودن آن به اکوسیستم های آبی خودداری گردد.
- برای کمک به پراکنندگی یکنواخت محصول، ابتدا مقدار مورد نیاز از سایکواستات را با ۱۰ برابر وزن خود از خوراک یا محتویات غذایی طیور مخلوط نموده و سپس به مخلوط نهایی اضافه شود.
- این محصول دارای سازگاری با سایر ضد کوکسیدیوزها، ترکیبات جیره غذایی و آنتی بیوتیک ها از جمله تیمولین است.
- دور از نور و در دمای اتاق (کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد)، نگه داری شود.

منابع:

۱. چراغی آفرانی، م، ع؛ شیوازاد، م؛ موسوی، س، ن، ۱۳۹۲. اثر تریپتوفان سنتتیک بر ایمنی و فراسنجه های ایمونولوژی خونی در جوجه های گوشتی در شرایط تنش گرمایی، همایش ملی دام و طیور شمال کشور، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی ساری.
۲. حسن زاده، م، ۱۳۸۷. بیماری های متابولیکی طیور، (تألیف) انتشارات دانشگاه تهران.